

Erdélyi Toll — gyermeknek

Csire Gabriella

NAPOT JÁTSZÓ GYERMEKKOR
(I.)

Bömbi

Húsvétolni készültek kertünk virágai. A fűből féhéren ragyogtak elő a gyöngyvirágok. Árvácskák és illatos nárciszok szirmait melengette az áprilisi nap-sugár. A jázminbokor, mintha csak bújócskázásra buzdított volna, sátorra lombosodott.

Azt hittem, ez a húsvét is olyan lesz, mint a többi. Anyu töltött báránnyt készít, kalácsot gyúr, s egymás után varázsolja elő a kemencéből a mákos- és dióstekercset meg a vaníliaillatot árasztó süteményeket, míg én pirostojást festek s hímezek.

Húsvét hetébe léptünk, amikor Apu váratlanul egy valódi báránnyal tért haza. Legalább száz bégető társa közül választotta ki a városszéli karámból a kis barit. A fekete szőrű, kecses bárányt naiv pofácskája és keserves bégetése miatt azonnal megszerettem. Masnit kötöttem a nyakába és egész nap tejjel telt cuclisüveggel jártam utána. Neve is volt nemsokára a kis ugrabugrának. Bömbi eleven volt és pajkos. Be-beszabadult a lakásba is. Vidáman csattantak fürge kis patái: felborult székek s földre hullt tárgyak mutatták, merre jár.

Egyik este — a hancúrozással telt délután után — véletlenül hallottam meg, hogy szüleim a kedvencemről tanakodnak. Semmiképp sem akarták tovább tartani a kis szeleburdit. Hiszen levágatásáról már szó se lehetett.

Az egyszer biztos — jelentette ki édesapám —, hogy Bömbiből nem lesz húsvéti bárány!

Így történt, hogy Apu visszavitte a kedves kis barit a karámba. Csak az vigasztalt, hogy Bömbi ismét találkozni fog az anyukájával és kedvére ugrabugrál ismét a zöld mezőben.

Az ünnepnapok is eljöttek. Templom, családi ebéd, locsolók fogadása. Öntözőim egymásnak adták a kilincset. Egyenként jöttek vagy kisebb csoportokban vasárnapi öltözékben, félszeg feszesen a szomszéd gyerekek, az iskolatársak és unokatestvéreim. Lámpalázasan hadarták el a húsvéti verset, ki rövidebbet, ki hosszabbat, hajamat kölnivízzel locsolták meg, és illedelmes szabódás után sorra kóstolgatták a süteményeket, vettek a pirostojásból, majd elköszöntek, hogy estig minden lányos házat végigjárjanak.

Ez a húsvét is olyan volt, és mégis egészen más, mint a többi. Hiszen ki nem beszélhető örömmel ajándékozott meg. Mert kinek mondhattam volna el, hogy pár napig a föl nem áldozott húsvéti bárány, Bömbi volt a játszótársam?

Hold-tabletta

Éjjel támadtak rám a vírusok. Készültem iskolába menni. De a mosdóba ejtettem poharat, fogkefét, s kiszédültem a fürdőszobából. Sehogy se találtam rá a szoba kilincsére. Hátba vágott a láz, hogy nekiestem falnak, ajtónak... Nem emlékszem, hogyan, miként kerültem vissza az ágyamba.

A doktor bácsi injekciót adott és nagy dobozban pénzérem nagyságú C-vitamint. S ez jó volt. Mert a Hold-tabletta gurulni kezdett, mind nagyobbra nőtt, s teliholddá kerekedett. Mezítláb iramodtam utána, s látva láttam, mint szívja magába a fű zöldjét, a tulipán pirosát s az árvácskák bársonylila színét. Szárnyas kapukon lebegtem át: fehér ajtók, kastélytermek tárultak előttem. Habos függönyök lebbentek, s én fátvolruhában követtem mindenüvé a Hold-tablettát. Az óriás vitamin kifutott a márvány teraszra is, végigpörgött a vízbe nyúló földnyelven, de mielőtt elérte volna a tengert, szertegyöngyözött.

A tejfehér ködből váratlanul aranyló fénysávok kúsztak föl a láthatárra. Türkiz tengeren ringott fehér bárkám. Onnan néztem, mint ragyognak fel a homokparton, drága ékkövekként, a tarka napernyők.

Lement a láza — hallottam nagy messziről.

Halkan csukódott az ajtó. Már csak Anyu virrasztott mellettem, amikor kinyitottam a szememet.

— Nézd csak, mutatok valami szépet! — mosolygott rám.

Fölsegített, hogy kinézhessek az ablakon.

Karácsonyi fehérben csillog a kertünk! Hópaplan alól ragyognak elő az aranyeső-bokrok és kedvesen bólogatnak a fehér sapkás lila orgonák! — ámuldoztam.

De gyermeteg örömöm hamar szertefoszlott, amint édesanyámra néztem.

Hiszen megőszült! A hosszú éjszaka, egyetlen éjszaka alatt hajából ellopta a Hold-tabletta a sötétbarna színt.

Fiatal arcához, égbék szeméhez úgy illett fehér haja, mint kertünk virágaihoz a tavaszi hó.

A kis kredenc

Katonáim vigyázban álltak, karddal kezükben. Akkorák voltak, mint a hüvelykujjam, és semmit se tudtam kezdeni velük. Amikor játszótársam, a szomszéd gyerek azt ajánlotta, hogy tizenkét játék-katonámért kis kredencet farag cserébe, nem is alkudoztam.

Csere-bere, fogadom, többé vissza nem adom! — mondtuk egyszerre, s nagyot rántottunk egymás kezén.

Amint elkészült a faragással, Öcsi átjött az udvarunkba.

— Tessék! — nyújtotta át óvatosan a bababútort.

A takaros almárium felső része három polcból állt. Alol két nyitható szekrénykéje és fiókja volt.

— Kihúzható és nyitható! — álmélkodtam.

— Látod, milyen szélesek a polcok? Itt van hely elég. Elfér csésze, tányér és pohár.

— Épp ilyent akartam! — ismertem el.

Játszótársam élénk szeme rám ragyogott:

— Hát akkor kihozod a katonákat?

— Igen, igen! — szaladtam be a vigyázban álló, semmire se jó vitézekért.

De megállított valami. Két napja, amikor Dori elkívánta, odaadtam az egész hadsereget, megfedkezve Öcsiről. Most mit tegyek? — kutattam játékaim között. Sok buta főzőedény, alvó baba, kaleidoszkóp, kirakós kocka, felhúzható bohóc, béka, nyúl meg sokféle mackó és leporelló halmazából mentettem ki egy majdnem ép és két sérült katonát. De mit fogok mondani? — tértem vissza Öcsihez. — Kard, láb, sisak nélkül nem katona a katona — rejtettem ruhám zsebébe a rokkantakat.

Mosolyogva állt fel játszótársam a kerek kőről, kezében a szemrevaló kis kredencel.

— Az történt — hajtottam le a fejemet —, az történt... — szállt inamba a bátorság.

— Nézd, milyen helyes ez a pohárszék — próbált a lelkemre beszélni Öcsi.

— Elismerted, hogy tetszik. És mennyit kínlódtam! Csupa seb a kezem. Fa, enyv, rengeteg ment rá. Miért gondoltad meg?

Kiforgattam a zsebemet, s a kerítés kőpárkányán sorakoztattam fel a csonka-bonka hadfiakat.

— Ennyi maradt! — néztem elszántan Öcsire. — De van kuglim és plasztelinem... a tengeri kagylót is neked adom a kis kredencért.

— Fújd fel! — sértődött meg játszótársam. — Ígéret szép szó, ha betartják, úgy jó!

Senki se tehet róla, egyedül csak én! De egy szó nem sok, annyit se tudtam ki-nyögni.

— Erre most már semmi szükség! — mért végig Öcsi gúnyosan, míg a po-hárszéket földhöz vágta.

Lesújtva néztem, mint tapossa szét két keze munkáját, s viharzik el.

Romokban hevert polc és fiók, a rég óhajtott bababútor, amelyért a bűgócsi-gát is odaadtam volna.

Kikapok

A ház teraszán történt. Apu szemüveglencsét halászott elő a mellényzsebéből, hogy megmutassa édesanyámnak. Furdalni kezdett a kíváncsiság. Szerettem volna az érdekes valamit kézzel tapintani és közlőről nézegetni.

— Törékeny! Nem neked való — próbált Apu lebeszélni. — De gyere köze-lebb, kukkints bele!

Szemem elé tartotta az üveglencsét, és megkérdezte, mit látok. Mézszínű anyukát láttam, halványbarna lépcsőt, bokrot és kaput. De nem elégedtem meg ennyivel. Kérlelni kezdtem Aput, hogy adja ide a csillogó-villogó érdekességet.

— Hopp, nyisd ki a tenyeredet! — engedett a kunyerálásnak édesapám. — Vigyázz, le ne ejtsd, nehogy összetörjön!

Óvatosan nézegettem a finom üveget. Úgy tűnt, hajlítható és rugalmas, amit a kezemben tartok. Áttetsző, mégis világosbarna. Sima, de azért homorít. Mindjárt kiderül, hogy pattanni fog, mint a gumilabda. És ujjaim közül csendesen kicsúsztattam a szemüveglencsét. Egy pillanat, s halk szisszenéssel szóródtak szét a veranda cementjén az üvegszilánkok.

— Ezt nevezik rosszaságnak! — futotta el Aput a pulykaméreg. — Most az egyszer kikapsz!

— Én? Méghogy én? Ó, az nem lehet! — futotta el szememet a könny.

Anyu felugrott a nyugágyból, s én rögtön a pongyolájába kapaszkodtam. De édesapám elkérte a pongyola selyemövét, s azzal húzott rám néhányszor. Alig érintettek a gyenge suhintások, Anyu mégis körbe-körbe forgott velem, hogy védelmezzen. Én vadul keringtem, s teli tüdőből ordítottam, holott a leckéztetés hamar véget ért.

Tomboltam tovább, mint akit csuda nagy igazságtalanság ért. Hiszen semmi rosszat nem akartam! Csak kísérleteztem, hogy bebizonyítsam: gumiból van, nem üvegből a hajlíthatónak és rugalmasnak látszó szemüveglencse. Biztos voltam abban, hogyha földet ér, úgy viselkedik, mint a labdám.

Hiába próbáltak csitítgatni, vigasztalni a szüleim. Hangosan hüppögtem. Rázott a zokogás. Nem voltam még hároméves.

P. Buzogány Árpád

Cinegés ének

Jókedvem adnám a cinegének,
fütyögve szálljon.
Zengjen zúzmara s nagy havas ének
kint a határon.

Csengő éneke törje az eget,
szétrepedezzen —
a nap ha lenéz, küldjön meleget,
a hideg vesszen.

Nap a tóban

Tele van a tó tükre fénnel,
egy másik nap csillog a vízben,
vadrucák úsztak közepében,
most is ott ringatóznak tízen,

nem süt szemükbe egyik nap se,
és amelyik a vízbe esett,
rákenődik szárnyaikra
s nem festi meg, bármeddig lesed,

aztán amikor felül a nap
a szemközti domb tetejére,
eltűnik az utolsó ruca
s partra úszik a nap is véle.

Kora reggeli hó

Sálunkba szél kapaszkodik,
havas a táskánk és zsebünk.
Vastagon füstöl a kémény.
Síkos utcákon tipegünk.

A felnőttek furcsák reggel —
nem is örülnek a hónapnak,

mind elsöprik a járdáról,
bár úgylis belepi holnap.

Látom, a postás is mintha
télen alacsonyabb lenne.
Ha sütne a nap, jókedve
hamarabb bemelegedne.

Most behúzza nyakát és
nagyon siet, el ne késsen.
Olyan korán van, még macskák
sem ülnek a kerítésen.

Koppanós kancsó

Koppan a kancsó a lépcsőn:
kip-kopp! Merre pördül?
Mí lesz most, jujj? Se lépcső,
se kancsó nem görbül,

hanem inkább pördül erre,
aztán gurul arra,
mázából jut a szőnyegre,
a lépcsőre, falra,

végigkopog minden fokon,
a küszöbön koccan,
cserépdarabokkal telik meg
a nagy szőnyeg hosszan.

Tengeren

Tengeren ring, mint aprócska
csónakok serege
sok sirály, nézik a vizet,
hogyan elég meleg-e?

Szakállas, öreg kapitány
kémléli a vizet:

halászhálóba vajon ma
a tenger jól fizet?

Azt mondják, aki reggeltől
kifekszik a napra,
ha izzad, ha nem, akkor is
lebarnul szombatira.

Patkó a kalapács alatt

Pattan a patkóról a szikra,
a kalapács koppan,
két kovács most azon versenyez,
melyik üti jobban,

pontosabban, csak a patkóra,
a tüzes vas koccan
az üllőn és vasszikra szálldos
mindenfelé, hosszan.

Ez az olló repül, csippent és koppan

Olyan játékos
ez a nagy olló,
szárnyát széttárja,
mint egy nagy holló,

szájával csippent
posztót és cernát,
erőset koppant,
épp, mint egy székláb,

oldalán megvillan
délután fénye —
megjött gazdája,
Mariska nénje,

s most már nem repül,
nem koppint, hallgat,
unottan cifráz
egy vászonsarkat.

Hazug mese mindenkinek

Mire észrevettem,
macskát fogott az egér,
minden rucánknak lába
fel, éppen az égig ér,

azt mondja ma a szomszéd,
az esőtől kiszáradt
az egész ágyás murok,
alig evett meg párat,

s tyúkot hozott a róka...
A hízó fogyni kezdett,
csont és bőr, a sok krumpli
tán az oka, hogy ez lett.

Amíg ezt meghallgattam,
elhullt a hajam szál —
estére kipótolta,
hosszúra nőtt meg, vállig.

A csizmámból kinőttem,
bátyámnak odaadtam,
épp jó volt neki, de én
csizmátlanul maradtam,

vettem hát egy jó nagyot,
a hossza három arasz,
fogyókúrára fogtam,
mára épp jól van az,

annyira összement már.
Csak épp a kalapom
nem talál: fejem deged,
meghízott a napon.

Mészely József

A bábsütő meséje

Van nekem egy furcsa nevű barátom,
nemcsak nevét, termékét is imádom.
Becsés neve: MÉZES ÁLMOS,
OKLEVELES MÉZESBÁBOS.

Ez piroslik cégtábláján,
az üzlete homlokzatán,
mint naptárban az ünnepnap.
Ó, örülök, ha rám kacag!

De ő ünnepnap sem szabad,
vevőtől vevőig szalad.
Kínálgatja portékáit,
mézes-mázás pogácsáit.

Mind a pékek, általában,
keveset henyél az ágyban,
még mielőtt ránk virradna,
ő a pogácsáit gyúrja.
Vagy már éppen, amíg sülnék,
krémet kever hímzésüknek.
Aztán jön a pepecselés,
a sok csodás díszítgetés.
Hogyha ezzel végre kész lett,
s ne száradjon rá a készlet,

Mészely Ilka illusztrációja

verejtékből kifürödve
pult mögé áll szívrepesve.
Vagy búcsúban vásárolzik,
vásárlókkal parolázik.
Tukmálgatja a portékát,
milyet ma szem csak ritkán lát!

A minap ezt óbégatta:
„Veszélyben a dinasztia!
Bábsütő volt minden őszöm,
sok fortélyuk csak én őrzöm.
És nemcsak e drága szakmát,
eszközeim is ők hagyták,
mind utánuk maradt hátra:
a ritka és sűrű szita,
mozsarak és fakanalak,
gyúródeszkák, sütőlapok,
kavarófák és nyújtófák,
szaggatók és nyomóformák,
és a tölcserék a krémnek...
Most csak ennyi, legyen vége!
Jaj, napestig sorolhatnám,
s a lényegét nem folytatnám.

Veszélyben a dinasztia,
nem lesz szakmám folytatója.
Lehet, így velem kiműlik,
mert a fiaim rühellik.
Nem áll kezükre a sütés,
a türelmes pepecselés.
Tudom, ma már más a módi,
de jó lenne továbbvinni.”

Ha ezt el nem mondta volna,
a mesém is folytatódna.
Így hát zárszó következik:
JELENTKEZŐ KERESTETIK

Bölöni Domokos

Förtelmetlen béka

Egyszer, zsenge legényke koromban kimentünk nagyapámmal a határba, a Csengő patakához. A kukoricásunk nagyon felemásra sikerült, az a része, amelyik a dűlőre kapott fel, embermagasságúra nőtt, méregzölden hivalkodott kivont kardú leveleivel, az öreg elégedetten állapította meg: olyan, mint a Duna. Én a Dunáról csak annyit hallottam addig, hogy kék Duna keringő, ezért gyanakodva figyeltem, nem beszél-e félre. A parcella másik része beoldalazott a Csengő pataka terébe, „vizegenyes”, mondta rá nagyapa, itt bokáig sem ért a kukoricánk.

Hát ezt kellett harmadjára is megkapálnunk, hazafelé készülődve pedig meggyéřítettük a szebbik felét, nyögve cipeltük a zsenge zsákmányt a hátunkon, a borjúkötéllal átkötött nagy zöld kévét, mert a szekerünk elromlott, új ráfot kellett húzni az egyik kerekére.

A béka ott lábatlankodott már az elején, szinte elvágtam a kapával. Hol az én lábam körül, hol a nagyapám kapája előtt ugrált, mintha mondani akarna valamit. Bosszantott nagyon, elvágni sem akartam, mert egyszer már vágtam el békát, utálatos volt, ahogy nyúltak a belei. Felkaptam, messze hajítottam, a patak gűbőjébe, ahol delelő órán, míg az öreg a fűzfa félárnyékában szundított, titokzatosan rejtőzködő halak után kutakodtam.

Kapálnunk tovább, már végezzük-forma el, s hát megint ott van a béka. Olyan, mintha varasbéka volna, s mégsem az, én addig nem is láttam ilyen aranybarna s ezüstzöld keverésben fénylő bőőű állatot. Most, hogy visszajött, mintha még erőszakosabb lett volna. Cikázásaival valósággal kiszemtelenkedte, hogy belevágjak a kapával.

— Várj — mondta nagyapa. — Nem kell ezt bántani. Ez csak éhes, nincs más baja.

Avval kibontotta a tarisznyát, valami száraz kenyérmorzsát szórt a békának.

— Húzódjunk arrább, hogy ne restellje magát — intett, és míg cigarettáját, a bűdös Nacionálét tövig nem szívta, nem is mentünk vissza. Persze átláttam az őregen; alkalmat talált, hogy nyugodtan rágyújthasson.

Két hét múlva tartották az ebesfalvi nagyvásárt, ott lézengtünk kedvünk szeggetten, mert drága volt a marha. Kisborjas tehenet szerettünk volna venni, hogy tej is legyen a háznál, s tinót is nevelhessünk melléje a járomba.

Hiszen ha megvasalják a szekerünknek a kerekét, egyelőre nincs mit eléje fogni.

Előhasú tinónknak, a Virágnak a tavalyi sarjúhordáskor leszakadtak a méhkötelei, le kellett vágni. A kiárusításból kevés pénz jött — nekünk pedig: tűz-víz, meg kell élni. Az új tehenet, amit most vennénk, akár egykor a Virágot, összefog-

juk az András bátyámék Lórijával, így vergődünk valahogy a boldogságra, közös igában.

Csak szédelegettünk a sokadalomban.

Akkor lépett nagyapámhoz egy veres hajú ember, kopottas posztóujjasa volt, csak úgy panyókára vetve a vállán, s féldecire hívta. Hát éppen ez hiányzott; vásárt nem csináltunk, de áldomást, azt bezzeg iszunk. Az öreg szabadkozott, mint az özvegy, ha táncba hívják, kívánja, de restelli; hanem a veres ember nem tági-tott, nekem is vett egy fél deci szirupos monopolt, s mikor a bódétól poharainkkal félrevonultunk, koccintáskor ezt mondta:

— Kietek nem üsmernek engem, de én igen kieteket. S köszönöm, hogy akkor, a határban megmentették az életemet.

Hát ezt aztán nagyapám sokáig és sokféleképpen magyarázta, ahogy később hazavergődünk, üres kötéllel. Mert a mi emberünk ahogy felhajtotta pálinkáját, kámforrá vált.

De amikor a kundi hulahoppos tetőt elhagyva a forrás mellett leültünk falatozni, s a hagymát takarítottam, hát nem eléjött megint?

Ej, te rusnya! Hát miatta nem vehettünk mi marhát Ebesfalván.

De én akkor már tudtam, hogy mi az orvossága. Nagyapám otthon úgy adta elő, hogy a veres ember varázs alatt volt, s ez a varázs csak úgy oldódott, ha mi megkínáljuk emberi élelemmel.

Béka volt az istenverte ott, a Csengő patakánál.

Nagyapám persze nem árulta el akárkinek, de keresztapámék sem hitték, még kevésbé András bátyám, akivel igástársak voltunk. Kikacagta nagyapámat, azt mondta:

— Látszik, hogy ritkán használja az italt, meg is árt magának.

András bátyámnak is ártott, pedig ő aztán nem ritkán használta.

Nekem bezzeg elhitték, mikor a fonóban elénekeltam a nótát. Amivel a kundi hullahoppos tetőn eltétem a fekete világba az a veres embert, aki miatt nem tudtunk marhához jutni.

A lapádi halas tóba
Förtelmetlenkedik egy béka.
Hun ki,
Hun bé.
Hun bé,
Hun ki.
A szívemet
szomorítani.

Evvel a nótával én akkor igen jól jártam; mert Bözsike hozzám húzott, négy évig voltunk szeretősök, kedvünkre ölelgettük egymást a csűrben, az udorban.

Ahogy megnőtt, mindjárt legény lett a kedvese, s mért hazudnék: én is találtam egy bögyös fogamra valót.

De máig meg nem mondom ám, honnan tanultam úgy egyből, hirtelen azt a furcsa nótát!

Ráduly János

Feléd tartok, március

Tótágast áll február,
azt sem tudja, merre jár.

Hátán nagy púp már a tél:
— Meguntalak hó, fagy, dér!

Amott selymes a picus,
feléd tartok, március!

Én, a cinke

Tűnj tova, tél,
megunt évszak,
vidd magaddal,
ne hagyd ránk a
sok panaszt!

Én, a cinke,
friss dalommal
más „évadot”
köszöntök most:
a tavaszt.

Haját a Hold

Látod-e?
Haját a Hold
két vállára
eresztette,
gyönyörködve
néz le reánk,
mint ki dolgát
jól végezte.

Szabadabb leszek

Kitavaszkodott:
végre nagyobb
lélegzetet
veszek,
a fejemre
szalmafonatú
kalapot
teszek,
gondolatban,
sőt,
lélekben is,
szabadabb
leszek.

Három törpefi

Három kicsi törpefi
ballag mezőn, réten,
magukat megcsodálják
a tó víztükrében.

— Nem is vagyunk mi törpék,
széles a két vállunk,
pödrött bajszunk égig ér,
s földig a szakállunk.

Cökmök kutyánk

Cökmök kutyánk sátrat feszít
huszár módra, hencegősen
felugat a teleholdra:
— Ha én többé téged
meg nem ugatnálak,
nem lehetnél teleholdja a világnak!

Jakab Rozália

Ladarc

Egyszer volt, hol nem volt, volt egy ördögös szüle s annak egy leánya, Régina. A leányt férjhez adták Ladarchoz. A fiatalok külön mentek, más házba laktak. A Régina anyjának azonban azon járt az esze, hogy ölje meg Ladarcot, mert ő emberhússal élt.

Frustokra meg is hívták a fiatal párt. Este a vénasszony a kést fenni kezdte, de Régina többet tudott az anyjánál, azt mondta az urának:

— No az éjön elményünk világgá, mert anyám azt forralja, hogy megöljön.

Éjszaka fel is keltek. Régina egyet pökött az ágyba, egyet a fűtő alá, egyet az ágy eleibe, egyet a ház közepibe s egyet az ajtó megi, s avval világgá mentek. Reggel korán várta az anyja frustokra, de hogy nem jöttek, hát elment oda, s beszólt az ablakon:

— Felkőttél-e, Régina?

A pök az ágyból azt felelte:

— Kelek most.

Az anyja tovább kérdezte:

— Sepertél-é, Régina?

Az ágy előtti pök azt felelte:

— Seprek most.

Ismét kérdezte:

— A szemetet kivitted-é, Régina? — mire a ház közepén levő mondta:

— Viszem most.

— Bégyújtottál-é, Régina?

A fűtő alatti felelte:

— Gyújtok most.

— Puliszkát főztél-é, Régina?

— Főzök most — szólt az ajtó mögötti.

Akkor benézett a vénasszony az ablakon, s hát nincs se Régina, se Ladarc. Mérgesen hazament, s azt mondta az urának:

— Ül fel a háromlábú kancára, s hozd vissza őket.

A vénember fel is ült, s utánuk vágatott. Egyszer azt mondja Régina Ladarcnak:

— Nézz vissza, Ladarc, mit látsz?

— Látom, hogy apád úgy jön, hogy három singég szakad ki a láng a torkán.

Most már mit csináljunk?

Azt mondja Régina:

— Én átbukom a fejemen, s lesz belőlem egy kápolna, te is átbusz a fejedem, s lesz belőled egy vén zarándok. Mikor apám idejő, azt kérdi tőled, hogy láttál-é

itt elmenni egy fiatal párt. Te azt feleled: „Láttam, mikor a kápolnát építették, de azóta megőszültem, s még a madár sem járt erre”. Akkor apám visszatér.

Úgy is lett. Mikor a vénember visszatért, az ördögös szüle azt kérdezte:

— Hát nem hozod őket?

— Nem, mert nem láttam.

— Hát mit láttál?

— Láttam egy muharas kápolnát s egy vén zarándokot.

— Látod-é, a kápolna volt a leányod s a zarándok a vejed. Takarodj, s hozd vissza őket.

Akkor a vénember esmént utánuk ment. Mondja Régina:

— Nézz vissza, Ladarc, mit látsz?

— Látom, hogy apád jó, hét singég szakad ki a láng a száján, még a hátamot is égeti. Most mit csináljunk?

Azt mondja a felesége:

— Én átbukom a fejemen, lesz belőlem egy hold árpa, te is átalbuksz, s lesz belőled egy csengető gyermek. Csengetsz örökké mellettem, s háj-hájgatsz, hogy a madarak ne verjenek el. Mikor apám idejő, azt kérdi, hogy láttál-é egy pár embert itt elmenni? Te azt feleled, hogy láttál, mikor apád vetette az árpát, de már megért, s őrződ, hogy a madarak ne verjék el.

Úgy is történt, s a vénember esmént visszafordult. Kérdezi otthon a vénasszony, hogy miért nem hozta el őket. A vénember elmondja, hogy mit látott.

— No, ez a lányod volt s a vejed. Add ide azt a lovat, hadd menjek én utánuk.

Ahogy mennek, Régina kérdi:

— Mit látsz, Ladarc?

Ladarc feleli:

— Látom, hogy úgy jó anyád, hogy 27 singég szakad ki a láng a torkán. Egyik álla hasítja az eget, másik a földet. Most mit tudjunk csinálni, Régina?

Régina mondja:

— Én átbukom a fejemen, lesz belőlem egy nagy tó, te benne egy réce. Idejő anyám a tó partjára, mindent mond neked, de te nehogy odanézz, mert kiveszi a szemedet.

Úgy is lett, s az anyja utolérte.

— Hát ti itt vagytok, hé?

Eléggé akarta felszippantani a vizet, de nem tudta. Körbejárt a tó partján s mondta:

— Ruc-ruc, né, mekkora fejem van. Ruc-ruc, né, mekkora szemem van. Ruc-ruc, né, mekkora orrom van. Ruc-ruc, né, mekkora szám van — s így tovább, míg lement az alsó feléhez. — Ruc-ruc, né, mekkora hasam van, ruc-ruc, né, mekkora fenekem van.

A veje kíváncsi volt, odanézett, a szemit abba a helybe kikapta. A vénasszony a szemeket a kendője sarkába kötötte, s ott lógatta a hátán, s úgy ment visszafelé. Régina átalbukott a fején, s lett belőle egy lódarázs. Az anyja után ment, jól ösz-

szemarta, s a kendőből kilopta az ura szemit. A vénasszony nagy örömmel hazazért. Kérdi a vénember:

— Hát megkaptad-é?

— Meg — mondja a vénasszony —, hozom a szemit, s most vacsorára megesszük.

Oldja ki a ruhát, s hát likas a kendő szege.

— A leányod többet tud, mint én, de most megyek utánuk, s békit nem hagyok, amíg meg nem kapom őket.

Mérgében a hatlábú lovára ült, hogy gyorsabban menjen, s úgy vágatott utánuk. Mondja Régina:

— Nézz vissza, Ladarc, mit láatsz?

— Anyád jó, 77 singég szakad ki a láng a torkán.

— Most visszahajítom a hajtőmet.

Lett egy sűrű erdő belőle, de a határ, amelyen túl nem tudott uralkodni, még messze volt. Amíg az erdőn átcúszott, esment haladtak egy darabot. Azt mondja most Ladarc:

— A zsebemben van egy fénkő, most én hajítom hátra.

Vissza is hajította, s lett belőle egy nagy begy.

— No — mondja Régina —, menjünk, ahogy tudunk, ne legyen hatalma, hogy minket megfoghasson.

Amíg a sziklán átmászott az ördögös szüle, addig a határt átlépték. Még utánuk kiáltott:

— No te jól kidurrantottál velem, lesz-e még valamikor visszafordulásod?

A leánya azt felelte:

— Se azt nem mondom, hogy igen, se azt, hogy nem.

Azzal világgá mentek, s éltek boldogan.

Ki a gazda a háznál?

Valamikor régen élt egy szegényember, volt neki tíz gyermeke s egy házsártos, hitvány, veszekedős felesége. Nem győzött eleget dolgozni a szegényember, a felesége mindig üldözte szóval. Elbúsulta magát, s elbujdosott egy hatalmas nagy erdőbe, ejsze el is akarta magát pusztítani. Az erdőben megsötétedett, s reákapott egy kunyhóra, s a kunyhóba bekéredzkedett. Ott talált egy öreg-öreg asszonyt, megkérte, hogy aluhasson ott, s el is panasolta magát az öreg-asszonynak.

— Nem baj — mondja az öregasszony —, segíték én rajtad.

Éjjel valami kotyvalékot, miegymást csinált neki, s megtanította, hogy tudjon beszélni minden állattal, hogy értse az állatok nyelvét, de ne mondja el senkinek. Adott neki egy tyúkot is, a tyúknak azt kellett mondani:

— Tyúkom, tyúkom, toji-toji, arany, ezüst foji-foji.

No, reggel a szegényember megköszönte, elbúcsúzott, hazament, s otthon beadta a feleséginek, hogy ő milyen szerencsés ember volt, a tyúkot feltette az asztalra, s mondta: „Tyúkom, tyúkom toji-toji, arany, ezüst foji-foji.”

Annyi volt az ezüst, arany s minden, hogy a szegényember meggazdagodott. Ahogy a feleségivel jöttek-mentek az állatok között, ő mindegyre elkacagta magát. A felesége házsártos volt, s követelte, hogy mondja meg, hogy mit kacag, ha állatokkal találkozik. A szegényember hiába mondta:

— Nem mondhatom, mert meg van tiltva, ha elárulom, halálfia vagyok.

A felesége követelte:

— Nem bánom, ha meghalsz is, csak előbb tudni akarom, hogy te mit tudsz.

Hát osztán addig-addig, hogy a felesége rávette, s a szegényember lefeküdt az ágyba, hogy ő most már meg fog halni, de mit csináljon, el kell árulja a titkot. A szegény kutya lefeküdt a küszöbre, a fejét a lábára fektette, ott búslakodott, hogy kifogy a gazdájából. Odamegy a kakas, felszökik a küszöbre, s elkukorékolja magát. A kutya leszidja:

— Te nem szégyelled magad, nem tudod, hogy a gazdánk hal meg, s te még énekelsz?

Azt mondja a kakas:

— Ott hadd haljon, ha ilyen ember. Nekem tíz tyúkom van, s én mind a tíznek tudok poroncsolni, s ő égy asszonymak nem tud? Ott hadd haljon.

Ezt meghallja a gazda az ágyban, felugrik, eljárja az asszonyt, kiriaassa.

— Ilyet tőlem ne követelj se egyszer, se másszor.

Azután kibékültek, összeegyezttek, s tovább boldogan éltek, lehet, ha még ma is élnek.

Pücsök Mátyás

Ez a Pücsök Mátyás, akiről ez a mese szól, nagy tolvaj volt. Úgy tanulta volt a tolvajságot, hogy még magát is meglopta. Eldugta a bicskáját egy bokorba, s alkonyatkor keresni kezdte, addig kerülgette a bokrot, hogy észrevétlenül vissza-lopta. A kabátját úgy kilopta a házból, hogy senki sem vette észre. Most még a lovat is ki tudta volna lopni a pajtából.

Akkor történt éppen, hogy a király felesége elvesztette a gyűrűjét. A gyűrűt igazából a szobaleány s a szakácsné dugta el a ganérahásba. Haj, búsult a királyné, mert nagyon sajnálta a gyűrűt, s a király ki is hirdette, hogy aki megkapja, azt erősen megajándékozza, s még a leányát is neki adja feleségül. Kapott rajta Mátyás, gondolta, hogy ha ő olyan nagy tolvaj, akkor bizonyosan a másikat is, vagyis a gyűrűt is megkapja.

El is ment a királyhoz, s ott jelentkezett, hogy ő megkeresi a királyné gyűrűt. A király örvendett, s betették egy szobába, ahol Mátyás le is feküdt az ágyba. Igaz, csípték a bolhák, s egyet hirtelen meg is fogott éppen akkor, mikor a szakácsné hozta bé az ételt, s mondta is:

— Hál' istennek egy megvan.

Délkor a szobaleány vitte a délebédet, s akkor éppen a második bolhát fogta meg, mondva:

— Most már kettő megvan.

Megjijedtek a tolvaj asszonyok, mert azt hitték, hogy Mátyás rájuk mondja, s a konyhában összedugták a fejüket, s elhatározták, hogy kivallják, hogy ők lopták el, csak ne árulja el őket.

A bak pulyka éppen ott rúgott a ganéban, s lenyelte a gyűrűt. No, jó a király, s kérdi a szegényembertől:

— Hát megvan-é a gyűrű, hé?”

— Meg, felséges királyom — feleli Mátyás —, vágassa le a bak pulykát, mert ott van a begyiben.

Le is vágták abba a helybe, s hát ott volt a gyűrű. Meg is ajándékozta a király, de a leányát nem akarta hézza adni, s gondolkozott, hogy mivel foghatná meg ezt a szegényembert. Ahogy sétál a kertjében, hát ott szökdösik előtte egy pücsök. Hamar reatenyerelt, s megfogta, esszeszorította a markában. Hívatja Mátyást, s mondja neki, hogy ha kitalálja, mi van a keziben, akkor neki adja a leányát, de ha nem, akkor leütteti a fejit.

Mátyás vakarja a fejit, ami még a nyakán volt, s azt mondja magában:

— Ej, te szegény Pücsök, most légy okos, mert igen kicsi helyre kerültél.

A király nem tudta, hogy az a szegényember neve, azt gondolta, hogy kitalálta, s meg nem foghatta, hogy honnét. Így nem volt mit csináljon, hozzáadta a leányát, csaptak egy nagy lakadalmat, s még most is élnek, ha meg nem hóttak, de lehet, ha eddig meghóttak.

A nagy hasú mónár

Élt egyszer a Nyikó mellett egy nagy hasú mónár. Annak akkora nagy hasa vót, hogy a gyermekek örökké azt mondták róla, hogy bornyúzó, így csúfolták.

Telt, múlt az idő, a mónár szégyellte magát a nagy hasa miatt. Elhatározta, hogy elmenyen hazulról. Úgy is tett, elment világgá. Ahogy ment, mendegélt, a nagy hóban kapott egy pár csizmát. A farkasok megettek valamiféle embert, s a két lábát a csizmában meghagyták. Gondolta, hogy jó lesz neki a csizma, felvette, és magával vitte. Vándorolt tovább, míg beérkezett egy faluba. Ott megesteledett s szállást kért. Miután megvacsoráltak, a család lefeküdt az ágyba, s ő a kemence eleibe, mert a góc alatt kapott helyet. A két csizmát a feje alá tette s elaludt.

Éjjel a gazda tehene megbornyúzott. Miután megszoptatta a bornyút, bevitte a házba, hogy ne fázzon, s letette a kemence eleibe. A nagy hasú mónár nem vette észre, mert nem ébredt fel. Hajnalban megébredt, s ahogy tapogatott maga körül, hát megérezte a kicsi bornyút. Megijedt, azt hitte, hogy ő bornyúzta. Fogta magát, csendesen felkelt, kiosont a házból, s mindent otthagya világgá ment.

Mikor reggel a háziak felébredtek, s meglátták a csizmában a lerágott lábakat s mellette a bornyút, azt hitték, hogy az ette meg az éjjel a mónárt. Hogy bajba ne jussanak, gyorsan eltemették a csizmákat is, s a bornyút is.

Ezalatt a mónár elindult hazafelé. Amikor Kővár mellett ment el, hát az erdőben világot látott. Odament, s hát látja, hogy a tolvajok húst sütnek, bort isznak, ott né, mulatnak. Őt is megkínálták, de mikor mindent megettek, megittak, tanakodni kezdtek, hogy mit csináljanak vele, hogy ne árulja el őket. Megölni nem akarták, s kitalálták, hogy zárják be a hordóba. Úgy is tettek, kivették a hordó bütüit, beledugták, aztán visszarakták a dongákat, s abronccsal réaszorították, hadd kuttogjon benne.

Miután eltakarodtak, akkor az ételmaradékra, csontokra odamentek a farkasok. A hordó körül settenkedtek, s a mónár a hordó likján keresztül az egyik farkasnak megfogta a farkát, osztán jól belekapaszzkodott. A farkas addig rángatta, míg a hordó megindult az oldalon befelé. Amikor a patakba beszökött, abba a helybe széjjelment. A mónár kiszabadult belőle. Így ment vissza a falujába, s tovább már boldogabban élt. Még ma is örül, ha nem halt meg, vagy a víz el nem vitte a gátját.

Csávossy György

Tavaszhívogató

Szállj pacsirta, szállj magasba,
jöjjön el már a tavasz,
szomorú, ha ónos felhő
tarlót, mezőt behavaz.

Meguntuk már a szánkózást,
kesereg sok kisgyerek,
jöjjenek már a biciklik,
jöjjenek a rollerek.

Kis pacsirta fent az égen,
búcsúztassad a telet,
trillád citeraként szóljon,
mikor fényt hoz napkelet.

2012

Kiss Lehel

Nézd, az eső!

Nézd, az eső hogy megyen
át a szomszéd zöld hegyen!
Hosszú haját leereszti,
tölgyerdőbe megakasztja,
s húzza lassan, húzza szépen,
hogy az őzet ne riassza.

Nézd, az eső hogy halad
ott a szürke ég alatt!
Hosszú szoknya leng utána;
húzza lassan, húzza szépen,
hogy egy kóbor varjúcsapat
röpültében megcsodálja.

Nézd, az eső hogy vonul
a szomszéd zöld hegyen túl!
Biztosan már várva-várja
egy szerető, roppant mátká.
Valahol a völgyi mélyben
valaki az ércharangot
húzza,
húzza,
húzza
szépen.

Vendég járt a kertben

Ma éjszaka
vendég járt a kertben.
Ma hajnalban
szarvasnyomra leltem.
Szarvasnyomban
fűről csurrant harmat

álmodik még:
horkanásra hallgat.

Ma éjszaka
szarvas járt a kertben.
Ma hajnalban
nyomaira leltem.
Itt az ág közt
akadt meg a szarva
— pörkölődött, füstös
a lomb alja.

Ma éjszaka
vendég járt a kertben.
Ma hajnalban
nyomaira leltem.
Pár csepp vére
hullott elmentében,
ott szikrázik
a fák tetejében.

Elalvás

A fej, a kéz
lefeküdt,
cseng a csönd
mindenütt.
Két szemem
keresem.
Elröpült. Nem lelem...
...csak az ág, csak a csönd.
Meg a bent, meg a fönt,
Meg a fönt, meg a fönt...
...éji ég-
mélyi kék,
rajta gyöngy
— mind hamis —
én is ott, ott vagyok,

s kuncogó angyalok
 kacaja rajtam át-
 átremeg;
 érzem is, hallom is,
 jaj, mi még? Alszom is.
 Pssz! Pssz! Ssss..!

Dina szomorú

Dina, Dina, kicsi lány,
 Remeg rózsaaajka,
 Összeráncolt homlokán
 Bánat zivatarja.
 Arcocskája tenyerén,
 Megvonaglik válla,
 Kicsi asztal, puha ágy
 Értetlen csodálja.

Betekint az ablakán,
 S elmereng az ég is.
 Dina, Dina, kicsi lány,

Mi lelhetette mégis?
 Ő csak hallgat, s ragyogó
 Szemeit bezárja,
 Felgyülemelő könnyeit
 Hogy senki se lássa.

Dina, Dina, kicsi lány,
 Szomorúság tépi,
 Lenge sóhaj nagy talány:
 Ember meg nem érti.
 Vigasztalna szél, a rét,
 S aranyló hajára
 Verset nyílna, száz mesét
 Erdők sok virága...

Énekel a csalogány!
 Dala megremegve
 — Dina, Dina, kicsi lány —
 Hullik a szívedre
 Betakar e kicsi dal.
 Fehér angyaloknál
 — Csillagszemű, alvó lány —
 Szebben mosolyogjál.

Molnos Dalma grafikája

Mészely Adél

A kis utazó

Az öblös fonott kosár már félig megtelt az érett, zamatos málnával, amikor Somackó újra kiürítette saját kis kosarát.

— 4-3, Vilmackó javára! — közölte egy vékony hang a verseny jelenlegi eredményét.

— Te vagy az, gyíkocska? — kérdezte Siklóci. — Azt gondoltam, hogy az erdő-rádió közvetít kosárlabda meccset.

— Én vagyok a bíró — büszkélkedett gyíkocska. — Somackó ugyanis málnaszedő versenyre hívta ki nővérét, és engem kértek fel bírászkodni, ha már úgylis itt süttetem a hasam a nappal.

— Szervusz Somackó! — köszöntötte barátját a sikló. — Úgy hallom, hogy Vilmackó vezet. Több málnaszem gurul a szádba, mint a kosárba?

— Egy picit elcsábultam, tudod, nincs finomabb az érett, gurulós málnánál, de most már behúszok. Nem győzhet le éppen egy lány, különben is kezdtem jóllakni — magyarázkodott mackó.

Vilmackó látván öccse igyekezetét, nem a málnásba tért vissza. Orbáncfüvet, ezerjófüvet szedett. Finom tea készül majd a gyógynövényekből, gondolta, amikor gyíkocska hangja újra felharsant.

— Megtelt a kosár! A győztes Kőrösi Somackó! — hirdetett eredményt a bíró.

Medvendel is pont akkor érkezett vissza az Avas erdejéből, ahol az erdő-tisztításról tartottak megbeszélést.

— Gratulálok, fiam, úgy hallom, hogy te győztél! Te is ügyes vagy, kislányom — kacsintott lányára Medvendel, amikor megpillantotta a gyógynövényektől illatozó kis kosarat. — Akkor indulhatunk haza, hogy a mama még estig tudja befőzni a málnát lekvárnak és szörpnek. A forrásnál majd megpihenünk.

— Nem is vagyok fáradt — ugrándozott Somackó.

— Szívós természetű, erős testalkatú vagy, akárcsak a nagy utazó: Kőrösi Csoma Sándor volt — jegyezte meg medve papa.

— Én is szeretném megkeresni a medvék őshazáját, hogy büszkék lehessenek rám — állt elő Somackó hirtelen kipattanó tervével.

— Sokat kell még tanulnod, Soma, egy olyan hosszú út előtt.

— Én már sok mindent tudok, Csabagoly tanító bácsi is mindig dicsér.

— Csoma Sándor is több nyelven beszélt, amikor elindult az őshazát keresni.

— Én is beszélek már rókául, gyíkocskától is tanultam ma számolni az ő nyelvén.

— S ez még mind nem elég, edzettnek kell lenned, hogy a természet viszonyosságait is ki tudd állni.

— Bírom én a viszontagságot is. A múlt héten csak én mertem kimenni fáért, amikor az a nagy viharos szél, a Nemere tombolt.

— Az biztos, de vajon az éhezést is kibírod? — kérdezte Vilmackó, öccse torkosságát ismerve.

Somackó erre elhallgatott, látván, hogy nem igazán támogatják világutazó tervét. Magában azonban eldöntötte: még ma éjjel elindul. Ahogy hazaértek, kis háztizsákjába mézet és számocalekvárt csempészett.

Fáradtságot színelve elsőnek bújt ágyba, hogy kipihenten indulhasson, ha majd családja is nyugovóra tér.

A Cseretölgyes felé indult, óvatosan lépkedve moháról mohára, hogy minél kevesebb zajjal távozhasson. Jól ismerte ezt az útvonalat, hiszen többször is járt a papával arra borvízért. Most azonban nem az „ezer borvíz városa”-ként emlegetett Kovászna ásványvizeire szomjazott. A mofettának nevezett gázfürdő sem vonzotta, pedig messze földről is érkeznek ide gyógyulni vágyó betegek. A kis utazó a Tündérvölgybe szeretett volna eljutni. Titokban azt remélte, hogy a Háromszéki-havasok eldugott részében magával Tündér Ilonával is találkozhat. A legendát sokszor elmeséltette anyjával. Bár tudta, hogy a tündér vára a pincében rejlő kincsekkel nem létezik, sem az aranyhíd, ami a Bálványos várral köti össze a tündér várát, mégis reménykedett. Hátha az éj leple alatt megjelenik az a sejtelmes lány, akit csak ő pillanthat meg egy kökénybokor vagy borsika fedezékéből. Egyszer már járt a Tündérvölgyben. Akkor valahogy rövidebbnek tűnt az út. Persze egy osztálykirándulás mindig érdekesebb, mint egyedül bóklászni a sötétben. Csabagoly tanító bácsi a siklóról is mesélt. Nem a barátjáról Siklóciról, hanem a kisvasútról, ami Kovászna—Kommandó között működött.

1886-ban épült, 1236 méter hosszú és a két vége között 327 méter a szintkülönbség. A kitermelt fát szállították vele a gravitáció erejét felhasználva. Milyen kár, hogy már nem működik — gondolta Somackó —, mert szívesebben vonatozott volna egy kicsit. Elfáradt, hát leült egy padféleségre.

Ekkor egy félelmetesen rekedtes hang szólalt meg: — Ez itt a Pokolsár!

Somackó reszketni kezdett a félelemtől és a fáradtságtól.

— Ha rád fröccsen ez a szén-dioxidos iszap, ilyen varanggyá változol, mint én — tódította béka, látván a mackó riadalmát. Somackó menekülni szeretett volna, de lábai nem engedelmeskedtek. Mi lesz, ha pont most tör ki ez a bugyogó sármassa és lavinaként magával ragadja. Nemhogy Tündér Ilonát, de szeretteit sem láthatja többé. Érezte, hogy a feltörő gáztól már alig kap levegőt, szörnyen megbánta, hogy engedély nélkül elkóborolt. Arra eszmélt, hogy valaki rángatja le róla a takarót.

— Még megfulladsz, úgy beburkolóztál — ismerte fel Vilmackó hangját.

Somackó, mintha parittyából lőtték volna ki, úgy pattant ki az ágyból és szorosán átölelte nővérét. Vilmackó meg is lepődött ettől a reggeli nagy szeretettől és ő is pusztit nyomott öccse kobakjára.

Kőrösi Somackó

Medve papa, becsületes magyar nevén Medvendel bölcsőt faragott kisfiának. Az utolsó tulipánt véste rá éppen, amikor odaért Vilmackó.

— Gyönyörű lett, papa — szólt elismerően a mackólány és végigsimított a jó szemerkefenyőből készült bölcsőn.

Imádtá a frissen faragott fenyő illatát, de rajongott ő mindenért, ami a fenyővel kapcsolatos. Ami nem is csoda, hiszen a fenyvesek között látott napvilágot, a Keleti-Kárpátok 1200 méter magas, Köztetőnek nevezett sűrű erdejében. Számára ez volt a világ legszebb helye, hiszen még a falura, Csomakőrösre is leláthatott, amikor a mamival sétálgatott.

Most igaz, a mami nem tud túl messzire sétálni, mert nemrég született meg a család legkisebbik csemetéje. Medve mama azért most sem tétlenkedik: forgácskalapokat varr a meleg nyári napokra, akárcsak a falubeli asszonyok. A lányok készítik hozzá a forgácsfonatokat. Vilmackó tulajdonképpen nyersanyagért ugrott ki, csak éles szeme megakadt valamin.

— Vajon jól láttam? — tépelődött magában. — Vagy a sok hótól már a szemem is káprázik? Gyorsan bevitte édesanyjának a nagy karikába tekert fonatot és már rohant is a kis patak, a csörgedező Kőrös irányába. A völgyben, a napsütötte oldalon, üdén himbálták kis csengettyűfejüket az első hóvirágok. Gondolta, meglepetést szerez a maminak a tavasz első hírnökeivel és már gondosan egy fenyőgally köré rendezte a pár szál kis virágot. A kökénybokor alatt még egy hunyort is talált. Hangosan felnevetett, amikor eszébe jutott a virág népi neve: „paplandani”. Így nevezték a környéken ezt a környezetébe belesimuló lilás-zöldecs növényt. Sok lányt ismert, akinek virágneve van, de virágról fiúnévvel még ki hallott?

Nem is tépelődött ezen sokáig, mert szerette volna minél hamarabb meglepni anyukáját a friss tavaszi csokorral. Boldogságtól kipirult arccal érkezett vissza apjához. Széles jókedvében felállt egy fenyőtuskóra és kis csokrát magasba emelve beleharsogta a tavaszillatú levegőbe: — Én állok a legmagasabb ponton! Pontoon, ponton — visszhangozták vissza a hegyek, mintha együtt örültek volna a mackólánnyal.

Medvendel is szeretettel nézte jókedvű, szorgalmas kislányát, de mivel az nem tudta abbahagyni a visszhanggal folytatott játékát, kénytelen volt rászólni: — Ne óbégass olyan hangosan, Vilmackó, mert felvered az erdő nyugalma, és még az öcsédet is felébreszted. Különbem sem olyan biztos, hogy te állsz a legmagasabb ponton, hiszen a világon még sok magas hegy van. Vilmackó azonnal abbahagyta élvezetes játékát és kíváncsian hallgatta apja magyarázatát, aki így folytatta: — A hozzánk nem messze fekvő Lakóca is legalább 500 méterrel magasabban van, mint a mi havasunk. Majd a nyáron elviszlek oda. Rengeteg ott a róka-gomba és a vargánya, amit az itt élő emberek éppen rólunk neveztek el medvegombának.

— Milyen ötletesek az itt élő emberek, hiszen ez a gomba valóban hasonlít hozzánk — lelkendezett Vilmackó.

— Nevezzük el mi is róluk kismackót!

— De kiről, papa? Te ismersz valamilyen híres embert?

Medve papa hosszasan vakarta kobakját, mint mindig, amikor fontos dolgokról kellett döntenie.

— Ismerni sajnos már nem ismerhettem, de sokat hallottam a falu híres születtéről, Kőrösi Csoma Sándorról. Tudod, az ő szobra áll a falu központjában és emlékszoba is található, közel a református templomhoz.

— Ki volt ő? — türelmetlenkedett Vilmackó.

— Nagy tudós volt, a magyarok őshazáját szerette volna megkeresni. Hosszú, nehéz útja során tanulmányozta a keleti népek életét és megalkotta a tibeti—angol szótárt — magyarázta Medvendel.

— Emlékszem én is a nevére, hisz a mama is mutatta azokat a hatalmas diófákat, melyek alatt a kis Sándor is játszhatott hajdanán. A mami azt is mesélte, hogy a nagy tudós sajnos nem térhetett haza imádott szülőhazájába, sírja a világ legmagasabb hegyének, a Himalájának alján domborul — egészítette ki Vilmackó saját ismereteivel a hallottakat.

— Nagyszerű ötlet, papa! Akkor nevezzük Kőrösi Somackónak a kismackót.

— Hátha ő is olyan bátor, kitartó világhírű tudós és utazó lesz, mint amilyen Kőrösi Csoma Sándor volt. Jól van, kislányom, de most már menjünk, a mamival is osszuk meg ezt a pompás ötletet — fogta kézen kislányát medveapuka.

Lépteiket még jobban megszaporázták, amikor leheletnyi palacsintaillatot sodort feléjük a lenge tavaszi szél.

— Áfonyás palacsinta, az én kedvencem! Köszí, anyu! — és gyorsan átadta a kis hóvirágcsokrát egy nagy puszi kíséretében Vilmackó.

— De még nincs vége a meglepetéseknek — dörmögte Medvendel —, elkészült a bölcső a kismackónak és egy szép nevet is találtunk neki.

Nagyon tetszett medvemamának is a névválasztás. Mire Vilmackó elmesélte a névadás előzményeit, arra medvepapa is elkészült a rovásírással. Pár perc múlva mosolyogva nyújtózódott mohával bélelt bölcsőjében Kőrösi Somackó, a család szeme fénye.

Németh János

Madaras mondóka

Eresz alá becsapódó
villásfarkú villanás;
érkezik a füsti fecske,
nem lehet az senki más.

Fatörzshöz tapad a csuszka,
billegető billeget,
hosszú farkú tarka szarka
mellőzi az illemet.

Tarka madár a fakopáncs:
piros-fehér-fekete,
fűben lakó fakó haris
ritkán látott remete.

Díszbe öltözött a szajkó,
szárnytollának nincs párja,
kis fészken nagy kakukkrajkó —
otthagyta a mamája.

Geze, rigó, fülemüle
aranyérmes trubadúr,
szomszédasszony szemétdombján
melyik jómadár az úr?

Madarak, színek

Szécinege nyakkendője
szénfekete.
Jól megfekszi sárga hasát —
teringette!

Szénfekete a holló is,
kékbe csillan.
Fess feketerigó csőre
sárgán villan.

Csacska seregélyek tollán
ezüst pettyek.
Fehér gólya piros csőrén
sűrű kettyek.

Kacsaszárnyon zománctükök:
fényeszöld, kék,
Csilingelnek narancssávós
kis csicsörkéék.

Szürkebegy, vörösbegy, kékbegy,
három kisbegy.
Aranybegy vagy sárgarigó,
bizony mindegy.

Szép, ami kicsi*

Kis-küküllő, Nagy-küküllő,
átrepüli a zöldküllő.
Patakparton apró madár,
billegető billegve jár.

*Small is beautiful — E. P. Schumacker, amerikai ökológus

Kis ibolya , kis kikerics,
este, reggel szépen viríts!
Gyermekkézben apró csokor,
váza várja, vagy kis csupor.

Zöld tisztásnak szögletében,
törpe bokor rejtekében
kis torokból nagy ária,
szól a fülemüle fia.

Kicsi erdő szebb, mint a nagy,
te vagy a nagy, ha benne vagy.
Légy vele mégis jóbarát,
csendben hallgasd sok kis dalát.

Kis iskola, kis óvoda,
néni, bácsi nem jár oda.
Ha mindenki gyerek lenne,
világ sora jobban menne.

Mészely Ilka: Gyerekek
